

Leïla Slimani

Η ΧΩΡΑ
ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ

Μετάφραση

ΚΛΑΙΡ ΝΕΒΕ & ΜΑΝΩΛΗΣ ΠΙΜΠΛΗΣ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Την πρώτη φορά που η Ματίλντ επισκέφθηκε το αγρόκτημα, σκέφτηκε: «Παραείναι μακριά». Την ανησυχούσε η τόσο μεγάλη απομόνωση. Εκείνη την εποχή, το 1947, δεν είχαν αυτοκίνητο και είχαν διανύσει τα είκοσι πέντε χιλιόμετρα που τους χώριζαν από το Μεκνές μέσα σε ένα παλιό κάρο, που το οδηγούσε ένας τσιγγάνος. Ο Αμίν δεν έδινε σημασία στον άβολο ξύλινο πάγκο ούτε στη σκόνη που έκανε τη γυναίκα του να βήχει. Είχε μάτια μόνο για το τοπίο και έδειχνε ανυπόμονος να φτάσει στη γη που του είχε εμπιστευθεί ο πατέρας του.

Το 1935 ο Καντούρ Μπελχάζ, έχοντας εργαστεί σκληρά επί χρόνια ως διερμηνέας στον αποικιακό στρατό, αγόρασε αυτά τα πετρώδη στρέμματα γης. Είχε πει στον γιο του ότι είχε την ελπίδα να τα μετατρέψει σε μια ανθηρή αγροτική επιχείρηση που θα έτρεφε γενιές και γενιές μικρών Μπελχάζ. Ο Αμίν θυμόταν το βλέμμα του πατέρα του, τη σταθερή φωνή του καθώς παρουσίαζε τα σχέδιά του για το αγρόκτημα. Πολλά στρέμματα με αμπέλια, του είχε εξηγήσει, και εκτάρια ολόκληρα αποκλειστικά για δημητριακά. Στο μέρος του λόφου με τον περισσότερο ήλιο θα χιζόταν ένα σπίτι, που θα το περιέβαλλαν οπωροφόρα δέντρα και μερικές σειρές από αμυγδαλιές. Ο Καντούρ ήταν περήφανος που αυτή η γη τού ανήκε. «Η γη μας!» Πρόφερε αυτές τις λέξεις όχι όπως θα τις πρόφεραν οι εθνικιστές ή οι άποικοι, στο όνομα κάποιων ηθικών αρχών ή ενός ιδεώ-

δους, αλλά σαν ευτυχής ιδιοκτήτης ενός πράγματος που του ανήκε δικαιωματικά. Ο γερο-Μπελχάζ ήθελε να τον θάψουν εκεί και ήθελε να ταφούν εκεί και τα παιδιά του, ήθελε αυτή η γη να τον θρέψει και να γίνει και η τελευταία του κατοικία. Αλλά πέθανε το 1939, την εποχή που ο γιος του είχε καταταγεί στο σύνταγμα των Σπαχήδων και φορούσε περήφανα χλαίνη και σαλβάρι. Πριν φύγει για το μέτωπο, ο Αμίν, πρωτότοκος και πλέον αρχηγός της οικογένειας, νοίκιασε το κτήμα σε έναν Γάλλο από την Αλγερία.

Όταν η Ματίλντ ρώτησε από τι είχε πεθάνει τούτος ο πεθερός που δεν γνώρισε ποτέ, ο Αμίν απόθεσε το χέρι στην κοιλιά του και κούνησε το κεφάλι του σιωπηλά. Αργότερα, η Ματίλντ έμαθε τι του είχε συμβεί. Ο Καντούρ Μπελχάζ, από την εποχή που επέστρεψε από το Βερντέν, άρχισε να υποφέρει από χρόνια κοιλιαλγία, και κανένας μαροκινός ή ευρωπαίος θεραπευτής δεν είχε καταφέρει να τον ανακουφίσει. Εκείνος που καυχιόταν πως ήταν άνθρωπος της λογικής, που αισθανόταν υπερήφανος για τη μόρφωσή του και για το ταλέντο του στις ξένες γλώσσες είχε συρθεί, εξευτελισμένος και απελπισμένος, στο υπόγειο μιας σουάφα.¹ Η μάγισσα είχε προσπαθήσει να τον πείσει ότι του είχαν κάνει μάγια, ότι κάποιος ήθελε το κακό του και ότι τους πόνους αυτούς τους προκαλούσε ένας τρομερός εχθρός. Του είχε δώσει ένα φύλλο χαρτί διπλωμένο στα τέσσερα μέσα στο οποίο υπήρχε μια βαθυκίτρινη σκόνη. Το ίδιο βράδυ, ήπιε το φάρμακο διαλυμένο σε νερό και

¹ Σουάφα: είδος μέντιουμ.

πέθανε μέσα σε λίγες ώρες με φριχτούς πόνους. Στην οικογένεια δεν άρεσε να μιλούν γι' αυτό. Ντρέπονταν για την αφέλεια του πατέρα και για τις συνθήκες του θανάτου του, καθώς ο αξιοσέβαστος αξιωματικός πέθανε από ακατάσχετη διάρροια στην εσωτερική αυλή, με τη λευκή του κελεμπία μέσα στις ακαθαρσίες.

Εκείνη την απριλιάτικη μέρα του 1947, ο Αμίν χαμογέλασε στη Ματίλντ και πίεσε τον αμαξά, που έτριβε τα βρόμικα γυμνά πόδια του το ένα με το άλλο, να βιαστεί. Ο χωρικός μαστίγωσε το μουλάρι ακόμα πιο δυνατά και η Ματίλντ αναπήδησε. Η βιαιότητα του τσιγγάνου τής προκαλούσε αγανάκτηση. Πλατάγιζε τη γλώσσα του, «Ρα», και χτυπούσε με το μαστίγιό του τα κοκαλιάρικα καπούλια του ζώου. Ήταν άνοιξη, και η Ματίλντ ήταν δύο μηνών έγκυος. Τα χωράφια είχαν καλυφθεί από καλέντουλες, μολόχες και μποράντζες. Ένα δροσερό αεράκι κουνούσε τους μίσχους των ηλιοτροπίων. Στις δύο πλευρές του δρόμου εκτείνονταν τα κτήματα των γάλλων αποίκων, οι οποίοι ήταν εγκατεστημένοι εκεί είκοσι, τριάντα χρόνια τώρα και των οποίων οι φυτείες απλώνονταν σε ελαφριά κλίση μέχρι εκεί που φτάνει το βλέμμα. Οι περισσότεροι είχαν έρθει από την Αλγερία και οι αρχές τούς είχαν παραχωρήσει την πιο εύφορη γη και τις μεγαλύτερες εκτάσεις. Ο Αμίν τέντωσε το ένα του χέρι και έβαλε το άλλο σαν γείσο πάνω από τα μάτια του, για να τα προστατεύσει από τον μεσημεριανό ήλιο και να μπορέσει να θαυμάσει τις απέραντες εκτάσεις που απλώνονταν γύρω του. Έδειξε στη σύζυγό του με τον δείκτη τις σειρές των κυπαρισσιών που περιστοίχιζαν την

ιδιοκτησία του Ροζέ Μαρριανί, ο οποίος είχε κάνει περιουσία χάρη στην οινοπαραγωγή και στην εκτροφή χοίρων. Από τον δρόμο δεν μπορούσες να δεις ούτε το αρχοντικό ούτε καν τους αμπελώνες. Αλλά η Ματίλντ εύκολα μπορούσε να φανταστεί τον πλούτο αυτού του αγρότη, πλούτο που τη γέμιζε με ελπίδες και για το δικό της πεπρωμένο. Το τοπίο, γαλήνιας ομορφιάς, της θύμιζε μια γκραβούρα κρεμασμένη πάνω από το πιάνο στο σπίτι του δασκάλου της που της έκανε μουσική, στη Μιλούζ. Θυμήθηκε τι της έλεγε εκείνος γι' αυτό: «Είναι στην Τοσκάνη, δεσποινίς. Ίσως μια μέρα να πάτε κι εσείς στην Ιταλία».

Το μουλάρι σταμάτησε και άρχισε να βόσκει το χορτάρι στην άκρη του δρόμου. Δεν είχε καμία πρόθεση να ανεβεί την ανηφόρα που εκτεινόταν μπροστά τους και που ήταν γεμάτη από μεγάλες άσπρες πέτρες. Έξαλλος, ο αμαξάς ανασηκώθηκε και τάραξε το ζώο στις βρισιές και στις βουρδουλιές. Η Ματίλντ ένιωσε τα μάτια της να βουρκώνουν. Προσπάθησε να συγκρατηθεί, έγειρε πάνω στον σύζυγό της, που βρήκε αυτή την εκδήλωση τρυφερότητας κάπως ανάρμοστη.

«Τι έπαθες;» ρώτησε ο Αμίν.

«Πες του να σταματήσει να χτυπάει το καημένο το μουλάρι».

Η Ματίλντ ακούμπησε το χέρι της στον ώμο του τσιγγάνου και τον κοίταξε σαν παιδί που προσπαθεί να καλοπιάσει έναν έξαλλο γονέα. Αλλά ο αμαξάς έγινε ακόμα πιο βίαιος. Έφτυσε κάτω, σήκωσε το χέρι και είπε: «Θες να δοκιμάσεις κι εσύ το μαστίγιό μου;».

Άλλαξε η ατμόσφαιρα, μαζί και το τοπίο. Έφτασαν στην κορυφή ενός λόφου με γυμνές πλαγιές. Ούτε λουλούδια ούτε κυπαρίσσια, μόνο κάποιες ελιές υπήρχαν που φυτοζωούσαν καταμεσής του βραχύτοπου. Αυτός ο λόφος έδινε την εντύπωση άγονης γης. «Δεν είμαστε πια στην Τοσκάνη αλλά στην Άγρια Δύση» σκέφτηκε η Ματίλντ. Κατέβηκαν από το κάρο και περπάτησαν μέχρι ένα μικρό, άχαρο λευκό οικοδόμημα, που η στέγη του ήταν ένα απλό κομμάτι τοίγκου. Δεν ήταν σπίτι, αλλά υποτυπώδη στενόχωρα δωμάτια, σκοτεινά και υγρά, χτισμένα στη σειρά. Το μοναδικό παράθυρο, που ήταν τοποθετημένο πολύ ψηλά για να προστατεύει από τις επιδρομές των ζωυφίων, άφηνε να μπαίνει ένα αμυδρό φως. Στους τοίχους η Ματίλντ διέκρινε μεγάλους πρασινωπούς λεκέδες, που οφείλονταν στις βροχές. Ο προηγούμενος ενοικιαστής ζούσε μόνος· η σύζυγός του γύρισε στη Νιμ, όταν έχασε ένα παιδί, και αυτός δεν σκέφτηκε ποτέ να μετατρέψει τούτο το κτίριο σε ένα μέρος που να εκπέμπει θαλπωρή, φτιαγμένο για να φιλοξενήσει ενδεχομένως μια οικογένεια. Η Ματίλντ, παρά τον γλυκό καιρό, ένιωσε παγωμένη. Τα σχέδια που της παρουσίασε ο Αμίν τη γέμιζαν με ανησυχία.

Η ίδια απόγνωση την είχε καταλάβει όταν είχε φτάσει στο Ραμπάτ την 1η Μαρτίου 1946. Παρά τον απελπιστικά γαλάζιο ουρανό, παρά τη χαρά που θα ξανασυναντούσε τον σύζυγό της και την υπερηφάνειά της που ξέφευγε από μια προδιαγεγραμμένη μοίρα, είχε τρομάξει. Ταξίδευε επί δύο

μέρες. Από το Στρασβούργο στο Παρίσι, από το Παρίσι στη Μασσαλία και στη συνέχεια από τη Μασσαλία στο Αλγέρι, όπου επιβίβάστηκε σε ένα παλιό Junkers, στο οποίο πίστεψε ότι θα πέθαινε. Καθισμένη σε ένα άβολο κάθισμα, περιτριγυρισμένη από άντρες με το βλέμμα κουρασμένο από τα τόσα χρόνια πολέμου, ίσα που κρατιόταν να μη βγάλει κραυγή. Κατά τη διάρκεια της πτήσης έκλαψε, έκανε εμετό, προσευχήθηκε στον Θεό. Στο στόμα της αναμείχθηκαν οι γεύσεις της χολής και του αλατιού. Ήταν θλιμμένη, όχι τόσο γιατί μπορεί να πέθαινε πετώντας πάνω από την Αφρική, αλλά πιο πολύ από την ιδέα πως θα εμφανιζόταν στην αποβάθρα, όπου θα την περίμενε ο άντρας της ζωής της, με φόρεμα τσαλακωμένο και καταλερωμένο από τον εμετό. Τελικά προσγειώθηκε σώα και αβλαβής, και ο Αμίν ήταν εκεί, ομορφότερος παρά ποτέ, κάτω από έναν ουρανό τόσο βαθυγάλαζο, που θα έλεγες ότι τον είχαν πλύνει με τη μάνικα. Ο σύζυγός της τη φίλησε στα μάγουλα, διακριτικός μπροστά στα βλέμματα των άλλων επιβατών. Της έπιασε το δεξί χέρι με τρόπο αισθησιακό και ταυτόχρονα απειλητικό. Έδειχνε να θέλει να την ελέγχει.

Πήραν ταξί, και η Ματίλντ έγειρε πάνω στο σώμα του Αμίν, το οποίο ένιωσε επιτέλους τσιτωμένο από τον πόθο, να πεινάει για κείνη. «Θα κοιμηθούμε στο ξενοδοχείο απόψε» είπε απευθυνόμενος στον οδηγό και, σαν να ήθελε να αποδείξει την ηθική του ακεραιότητα, πρόσθεσε: «Είναι η σύζυγός μου. Μόλις ανταμωθήκαμε ξανά». Το Ραμπάτ ήταν μια μικρή πόλη, λευκή και λουσμένη στο φως, που εξέπληξε τη Ματίλντ με την κομψότητά της. Περιεργάστη-

κε μαγεμένη τις αρ ντεκό προσόψεις των κτιρίων του κέντρου και κόλλησε τη μύτη της στο παράθυρο, για να δει καλύτερα τις όμορφες γυναίκες που κατέβαιναν τη λεωφόρο Διοτέ, τα γάντια τους που ήταν ασορτί με τα παπούτσια και το καπέλο τους. Έργα παντού, κτίρια υπό κατασκευή, μπροστά στα οποία έρχονταν να ζητήσουν δουλειά άντρες ντυμένοι με κουρέλια. Εκεί περπατούσαν και κάποιες καλόγριες δίπλα σε δύο αγρότισσες με δεμάτια στην πλάτη. Ένα κοριτσάκι, με κούρεμα αλά γκαρσόν, γελούσε ανεβασμένο πάνω σε ένα γαϊδουράκι που το τραβούσε ένας μαύρος άντρας. Πρώτη φορά στη ζωή της, η Ματίλντ ανέπνεε τον αλμυρό αέρα του Ατλαντικού. Το φως της μέρας έπεσε, αποκτώντας κυρίως ροζ και απαλές αποχρώσεις. Νύσταζε και ετοιμαζόταν να ακουμπήσει το κεφάλι της στον ώμο του συζύγου της, όταν αυτός ανήγγειλε ότι είχαν φτάσει στον προορισμό τους.

Δεν βγήκαν από το δωμάτιο για δυο μέρες. Αυτή που είχε τόση περιέργεια για τους άλλους και για τον έξω κόσμο δεν θέλησε καν να ανοίξουν τα παραθυρόφυλλα. Δεν χόρταινε τα χέρια του Αμίν, το στόμα του, τη μυρωδιά του δέρματός του, όλα αυτά που –το καταλάβαινε τώρα– είχαν να κάνουν με την ατμόσφαιρα αυτής της χώρας. Ασκούσε πάνω της μια αληθινή σαγήνη και τον ικέτευε να μείνει μέσα της όσο το δυνατόν περισσότερο, ακόμα και όταν κοιμόντουσαν, ακόμα και όταν μιλούσαν.

Η μητέρα της Ματίλντ έλεγε ότι ο πόνος και η ντροπή ξυπνούσαν τη μνήμη του ζώου μέσα μας. Αλλά ποτέ δεν της είχε μιλήσει κανείς γι' αυτή την ηδονή. Κατά τη διάρ-

κεια του πολέμου, τα βράδια της ερήμωσης και της θλίψης, η Ματίλντ αυνανιζόταν στο παγωμένο της κρεβάτι στο δωμάτιό της, στο πάνω πάτωμα. Όταν αντηχούσε ο συναγερμός που προειδοποιούσε για τις βόμβες, όταν άρχιζε να ακούγεται ο βόμβος ενός αεροπλάνου, η Ματίλντ έτρεχε όχι για να σωθεί, αλλά για να ικανοποιήσει τον πόθο της. Όποτε φοβόταν, ανέβαινε στο δωμάτιό της, η πόρτα του οποίου δεν έκλεινε, αλλά δεν την ένοιαζε καθόλου αν θα την έπιαναν στα πράσα. Έτσι κι αλλιώς, στους άλλους άρεσε να πηγαίνουν ομαδικά σε τρύπες και σε υπόγεια, ήθελαν να πεθάνουν όλοι μαζί, σαν τα ζώα. Ξάπλωνε στο κρεβάτι της, και ο οργανισμός ήταν ο μόνος τρόπος να κατευνάει τον φόβο, να τον ελέγχει, να μένει ανεπηρέαστη από τον πόλεμο. Ξαπλωμένη στα βρόμικα σεντόνια, σκεφτόταν τους άντρες που διέσχιζαν πεδιάδες με τουφέκια στα χέρια, άντρες που είχαν στερηθεί τις γυναίκες, όπως η ίδια είχε στερηθεί τους άντρες. Και, καθώς έτριβε το αιδοίο της, συνειδητοποιούσε το μέγεθος αυτού του απέραντα ανικανοποίητου πόθου, τη δίψα για έρωτα και κατάκτηση που είχε κυριεύσει τον πλανήτη ολόκληρο. Η σκέψη και μόνο αυτής της αστείρευτης λαγνείας την έφερνε σε κατάσταση έκστασης. Έριχνε το κεφάλι της προς τα πίσω και, με γυρισμένα μάτια, φανταζόταν πλήθη αντρών να έρχονται κοντά της, να την κάνουν δική τους, να την ευχαριστούν. Γι' αυτή, φόβος και ηδονή γίνονταν ένα, και στις στιγμές του κινδύνου η πρώτη της σκέψη ήταν πάντα αυτή.

Μετά από δυο μέρες και δυο νύχτες, ο Αμίν, διψασμένος και πεινασμένος μέχρι θανάτου, χρειάστηκε σχεδόν να

τη σπρώξει έξω από το κρεβάτι, για να την αναγκάσει να τον ακολουθήσει, να φάνε στον υπαίθριο χώρο του ξενοδοχείου. Αλλά και εκεί πάλι, καθώς το κρασί ζέσταινε την καρδιά της, σκεφτόταν τη θέση που ο Αμίν θα ερχόταν σύντομα να καταλάβει ανάμεσα στους μηρούς της. Το ύφος του συζύγου της όμως είχε σοβαρέψει. Έφαγε μισό κοτόπουλο με τα χέρια και ήθελε να μιλήσει για το μέλλον. Δεν ήθελε να ανεβεί στο δωμάτιο και ενοχλήθηκε που του πρότεινε να πάρουν έναν υπνάκο. Αρκετές φορές σηκώθηκε να κάνει τηλεφωνήματα. Όταν τον ρωτούσε με ποιον μιλούσε και πότε θα έφευγαν από το Ραμπάτ και το ξενοδοχείο, εκείνος δεν έδινε σαφή απάντηση. «Όλα θα πάνε καλά» της έλεγε. «Θα τα κανονίσω όλα».

Μετά από μία εβδομάδα, κι ενώ η Ματίλντ είχε περάσει μόνη της το απόγευμα, εκείνος μπήκε στο δωμάτιο νευρικός, αναστατωμένος. Η Ματίλντ τον γέμισε με χάδια, κάθισε στα γόνατά του. Ίσα που έβρεξε τα χείλη του στο ποτήρι της μπίρας που του είχε σερβίρει και είπε: «Έχω ένα κακό νέο. Πρέπει να περιμένουμε μερικούς μήνες μέχρι να εγκατασταθούμε στην ιδιοκτησία μας. Μίλησα με τον ενοικιαστή και αρνείται να φύγει από το αγρόκτημα πριν από τη λήξη της μίσθωσης. Προσπάθησα να βρω ένα διαμέρισμα στο Μεκνές, αλλά υπάρχουν ακόμη πολλοί πρόσφυγες και τίποτα προς ενοικίαση σε λογική τιμή». Η Ματίλντ ένιωσε απελπισία.

«Τι θα κάνουμε λοιπόν;»

«Στο μεσοδιάστημα θα μείνουμε στη μητέρα μου».

Η Ματίλντ σηκώθηκε με έναν πήδο και άρχισε να γελάει.

«Σοβαρολογείς;» Έδειχνε να βρίσκει την κατάσταση γελοία, κωμική. Πώς ένας άντρας σαν τον Αμίν, ένας άντρας ικανός να την κάνει δική του, έτσι όπως το έκανε την προηγούμενη νύχτα, μπορούσε να σκεφτεί ότι θα πήγαιναν να ζήσουν με τη μητέρα του;

Αλλά ο Αμίν δεν το έβλεπε αστείο. Παρέμενε καθιστός, ώστε να μην είναι εκτεθειμένος λόγω της διαφοράς ύψους ανάμεσα στη γυναίκα του και στον ίδιο. Με παγερή φωνή και βλέμμα καρφωμένο στο μωσαϊκό, δήλωσε:

«Έτσι γίνεται εδώ».

Αυτή τη φράση θα την άκουγε πολλές φορές. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή, κατάλαβε ότι ήταν μια ξένη, μια γυναίκα, μια σύζυγος, ένα πλάσμα στο έλεος των άλλων. Ο Αμίν βρισκόταν πλέον στο γήπεδό του, αυτός ήταν που στο εξής θα όριζε τους κανόνες, που θα έδινε κατευθύνσεις, που θα χάραζε τα όρια της αιδούς, της αισχύνης και της ευπρέπειας. Στην Αλσατία, κατά τη διάρκεια του πολέμου, ήταν ένας ξένος, ένας περαστικός, που έπρεπε να δείχνει διακριτικότητα. Όταν τον γνώρισε το φθινόπωρο του 1944, εκείνη είχε αναλάβει τον ρόλο του ξεναγού και του προστάτη. Το σύνταγμα του Αμίν είχε σταθμεύσει στη δική της κωμόπολη, λίγα χιλιόμετρα από τη Μιλούζ, και ήταν υποχρεωμένοι να περιμένουν μέρες ολόκληρες τις διαταγές για να συνεχίσουν προς ανατολάς. Απ' όλα τα κορίτσια που περικύκλωσαν το τζιπ την ημέρα της άφιξής τους, η Ματίλντ ήταν η ψηλότερη. Είχε φαρδιές πλάτες και αγορίστικες γάμπες. Τα μάτια της ήταν πράσινα, όπως το νερό στις κρήνες του Μεκνές, και τον κοιτούσαν επίμονα. Στη διάρ-

κεια ολόκληρης αυτής της εβδομάδας που πέρασε στο χωριό, τον συνόδευσε στις βόλτες που έκανε, του γνώρισε τους φίλους της και του έμαθε να παίζει χαρτιά. Ήταν ένα κεφάλι πιο κοντός από αυτήν και είχε το πιο σκούρο δέρμα που μπορούσε κανείς να φανταστεί. Ήταν τόσο όμορφος, που φοβόταν μήπως της τον πάρουν, μήπως ήταν ψευδαίσθηση. Ποτέ δεν είχε νιώσει κάτι παρόμοιο. Ούτε με τον δάσκαλο του πιάνου όταν ήταν δεκατεσσάρων. Ούτε με τον ξάδερφό της τον Αλέν, που έβαζε το χέρι του κάτω από το φόρεμά της και που έκλεβε για χάρη της κεράσια από τις όχθες του Ρήνου. Αλλά φτάνοντας εδώ, στη δική του χώρα, ένιωσε ανυπεράσπιστη.

Τρεις μέρες αργότερα, ανέβηκαν σε ένα φορτηγό ο οδηγός του οποίου είχε δεχτεί να τους πάρει μέχρι το Μεκνές. Τη Ματίλντ την ενοχλούσαν η μυρωδιά του φορτηγατζή και η κακή κατάσταση του δρόμου. Σταμάτησαν δύο φορές στην άκρη του δρόμου για να κάνει εμετό. Χλωμή και εξαντλημένη, με το βλέμμα της καρφωμένο σε ένα τοπίο στο οποίο δεν έβρισκε ούτε νόημα ούτε ομορφιά, η Ματίλντ ένιωθε να την πνίγει η μελαγχολία. «Μακάρι» σκέφτηκε «αυτός ο τόπος να μη φανεί εχθρικός απέναντί μου. Θα εξοικειωθώ άραγε μια μέρα με αυτόν τον κόσμο;» Όταν έφτασαν στο Μεκνές, είχε πέσει η νύχτα, και στο παρμπρίζ του φορτηγού έπεφτε μια δυνατή και παγωμένη βροχή. «Είναι πολύ αργά για να σου γνωρίσω τη μητέρα μου» είπε ο Αμίν. «Θα κοιμηθούμε σε ξενοδοχείο».

Η πόλη τής φάνηκε σκοτεινή και εχθρική. Ο Αμίν της μίλησε για τη ρυμοτομία της, η οποία ήταν σύμφωνη με τους κανόνες που είχε ορίσει ο στρατάρχης Λιοτέ τα πρώτα χρόνια που η χώρα έγινε προτεκτοράτο. Αυστηρός διαχωρισμός ανάμεσα στη μεντίνα, τα πατρογονικά ήθη της οποίας έπρεπε να διατηρηθούν, και στις γαλλικές συνοικίες, που οι δρόμοι τους έφεραν ονόματα γαλλικών πόλεων και οι οποίες φιλοδοξούσαν να γίνουν εργαστήριο εκμοντερνισμού. Το φορτηγό τούς άφησε στην αριστερή όχθη του Ουέντ² Μπουφακράν, στην είσοδο του αραβικού τομέα της πόλης. Η οικογένεια του Αμίν έμενε εκεί, στη συνοικία Μπεριμά, ακριβώς απέναντι από το μελάχ.³ Πήραν ταξί για να περάσουν από την άλλη πλευρά του ποταμού. Ακολούθησαν έναν μακρύ ανηφορικό δρόμο, περνώντας δίπλα από γήπεδα, και διέσχισαν κάτι σαν ουδέτερη ζώνη, μια no man's land, που χώριζε την πόλη στα δύο και όπου απαγορευόταν να χτίσεις. Ο Αμίν της έδειξε το στρατόπεδο Πουμπλάν, στρατιωτική βάση που δέσποζε πάνω από τον αραβικό τομέα της πόλης, απ' όπου έλεγχαν και το παραμικρό επεισόδιο.

Έπιασαν δωμάτιο σε ένα καθωσπρέπει ξενοδοχείο και ο ρεσεψιονίστ εξέτασε με τη σχολαστικότητα δημόσιου υπαλλήλου τα χαρτιά τους και το πιστοποιητικό γάμου. Στη σκάλα που οδηγούσε στο δωμάτιό τους, λίγο έλειψε να ξεσπάσει καβγάς, επειδή ο αχθοφόρος επέμενε να μιλάει αραβικά στον Αμίν, ο οποίος του απευθυνόταν στα γαλλι-

2 Ουέντ: στα αραβικά δηλώνει ποτάμι στη Βόρεια Αφρική.

3 Το μελάχ ορίζει στο Μαρόκο την περιοχή όπου ζούσαν οι εβραίοι κάτοικοι της πόλης.

κά. Ο νεαρός κοίταξε τη Ματίλντ με διφορούμενο βλέμμα. Αυτός, ο οποίος ήταν αναγκασμένος να επιδεικνύει στις αρχές χαρτί που βεβαίωνε ότι είχε το δικαίωμα να κυκλοφορεί νύχτα στους δρόμους της γαλλικής συνοικίας, είχε εχθρική στάση προς τον Αμίν που κοιμόταν με τον εχθρό και κυκλοφορούσε ελεύθερα. Είχαν μόλις αφήσει τις αποσκευές τους στο δωμάτιο και ο Αμίν φόρεσε πάλι το παλτό και το καπέλο του. «Πάω να χαιρετήσω την οικογένειά μου. Δεν θα αργήσω». Δεν της άφησε τον χρόνο να απαντήσει, έκλεισε δυνατά την πόρτα πίσω του και εκείνη έμεινε να τον ακούει που κατέβαινε τρέχοντας τις σκάλες.

Η Ματίλντ κάθισε στο κρεβάτι, με τα πόδια μαζεμένα στο στήθος της. Τι δουλειά είχε εκεί; Δεν μπορούσε να κατηγορήσει άλλον πέρα από τον εαυτό της και τη ματαιοδοξία της. Εκείνη ήταν που ήθελε να ζήσει μια περιπετειώδη ζωή, που είχε μπλέξει, με το έτσι θέλω, σε τούτο τον γάμο, που οι παιδικές της φίλες τον ζήλευαν για τον εξωτισμό του. Και να που τώρα θα μπορούσε να είχε πιαστεί κορόιδο, να είχε πέσει θύμα εξαπάτησης. Μήπως ο Αμίν είχε πάει να συναντήσει καμιά ερωμένη; Μήπως μάλιστα ήταν ήδη παντρεμένος, αφού, όπως της είχε πει ο πατέρας της με μια γκριμάτσα που πρόδιδε αμηχανία, οι άντρες εκεί είναι πολυγαμικοί; Μπορεί και να έπαιζε χαρτιά σε κανένα μπιστρό λίγα μέτρα παρακεί και να χαιρόταν μπροστά στους φίλους του που είχε παρατήσει τη βαρετή σύζυγό του. Άρχισε να κλαίει. Ντρεπόταν που κυριευόταν από πανικό, αλλά η νύχτα είχε πέσει και δεν ήξερε πού βρισκόταν. Αν ο Αμίν δεν επέστρεφε, θα αισθανόταν εντελώς

χαμένη, χωρίς χρήματα, χωρίς φίλους. Δεν ήξερε ούτε καν το όνομα του δρόμου που έμεναν.

Όταν ο Αμίν επέστρεψε, λίγο πριν από τα μεσάνυχτα, εκείνη ήταν εκεί, αναμαλλιασμένη, με το πρόσωπο κόκκινο και παραμορφωμένο. Της είχε πάρει πολύ μέχρι να ανοίξει την πόρτα, έτρεμε, κι εκείνος προς στιγμήν πίστεψε ότι κάτι είχε συμβεί. Όρμησε στην αγκαλιά του και προσπάθησε να εξηγήσει τους φόβους της, τη νοσταλγία της, την τρελή αγωνία που την είχε κυριεύσει. Εκείνος δεν καταλάβαινε, και το σώμα της, γραπωμένο όπως ήταν πάνω του, του φάνηκε απίστευτα βαρύ. Την έσυρε προς το κρεβάτι και κάθισαν ο ένας δίπλα στον άλλον. Ο λαιμός του Αμίν είχε γίνει μούσκεμα από τα δάκρυστά της. Η Ματίλντ ηρέμησε, η αναπνοή της έγινε πιο αργή, ρούφηξε πολλές φορές τη μύτη της και ο Αμίν της έδωσε ένα μαντίλι που είχε κρυμμένο στο μανίκι του. Της χάιδεψε απαλά την πλάτη και της είπε: «Μην κάνεις σαν κοριτσάκι. Είσαι η γυναίκα μου τώρα. Η ζωή σου είναι εδώ».

Δύο μέρες αργότερα, εγκαταστάθηκαν στο σπίτι στην Μπεριμά. Στα στενά σοκάκια της παλιάς πόλης, η Ματίλντ γράπωσε το μπράτσο του συζύγου της, φοβόταν μη χαθεί σε αυτόν τον λαβύρινθο, όπου συνωστιζόταν ένα πλήθος εμπόρων και οι πωλητές λαχανικών διαλαλούσαν την πραγματεία τους. Πίσω από τη βαριά πόρτα του σπιτιού, που ήταν διακοσμημένη με καρφιά, την περίμενε η οικογένεια. Η μητέρα, η Μουιλάλα, στεκόταν στο μέσον της εσωτερικής αυλής. Φορούσε ένα κομψό μεταξωτό καφτάνι, ενώ τα μαλλιά της τα είχε καλύψει με ένα σμαραγδί μαντίλι.

Είχε ξετρυπώσει για την περίπτωση από το κέδρινο μπαούλο, παλιά χρυσά κοσμήματα· βραχιόλια αστραγάλου, μια χαραγμένη αγκράφα και ένα κολιέ τόσο βαρύ, που έκανε το καχεκτικό της σώμα να γέρνει ελαφρά προς τα μπρος. Όταν μπήκε το ζευγάρι, όρμησε στον γιο της και τον ευλόγησε. Χαμογέλασε στη Ματίλντ, η οποία πήρε τα χέρια της στα δικά της και κοίταξε αυτό το όμορφο μελαχρινό πρόσωπο, αυτά τα μάγουλα που είχαν ελαφρά κοκκινίσει. «Δέει “καλώς ήρθες”» μετέφρασε η Σέλμα, η μικρή αδερφή, που είχε μόλις γιορτάσει τα ένατα γενέθλιά της. Στεκόταν μπροστά από τον Όμαρ, έναν κοκαλιάρη και λιγομίλητο έφηβο, ο οποίος είχε τα χέρια του πίσω από την πλάτη και το βλέμμα του χαμηλωμένο.

Η Ματίλντ αναγκάστηκε να συνηθίσει αυτή τη ζωή, με τον έναν πάνω στον άλλον, αυτό το σπίτι με τα στρώματα γεμάτα κοριούς και ψείρες, όπου δεν υπήρχε τρόπος προστασίας από τους σωματικούς θορύβους και τα ροχαλητά. Η κουνιάδα της έμπαινε στο δωμάτιό της χωρίς προειδοποίηση και έπεφτε στο κρεβάτι της, επαναλαμβάνοντας τις λίγες γαλλικές λέξεις που είχε μάθει στο σχολείο. Τη νύχτα, η Ματίλντ άκουγε τις κραυγές του Τσαλίλ, του μικρότερου αδερφού, που ζούσε κλειδωμένος στο πάνω πάτωμα με μόνη παρέα έναν καθρέφτη, που δεν άφηνε ποτέ από τα μάτια του. Κάπνιζε ασταμάτητα το σέμτσι,⁴

4 Σέμτσι: μεταλλική ή ξύλινη μακρόστενη πίπα που χρησιμοποιούν στο Μαρόκο για την κατανάλωση χασισιού αναμειγμένου με καπνό.

ενώ η μυρωδιά του χασισιού απλωνόταν στον διάδρομο και τη ζάλιζε.

Όλη την ημέρα, ορδές από γάτες έσερναν τα κοκαλιάρικα κουφάρια τους στον μικρό κήπο της εσωτερικής αυλής, όπου μια μπανανιά γεμάτη σκόνη έδινε μάχη να κρατηθεί στη ζωή. Στο βάθος αυτής της αυλής υπήρχε ένα πηγάδι, απ' όπου η υπηρέτρια, πρώην σκλάβα, αντλούσε το νερό για τις δουλειές του σπιτιού. Ο Αμίν της είχε πει ότι η Γιασμίν ήταν από την Αφρική, ίσως από την Γκάνα, και ότι ο Καντούρ Μπελχάζ την είχε αγοράσει για τη σύζυγό του στο παζάρι του Μαρακές.

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου μια νεαρή, φιλόδοξη Γαλλίδα, η Ματίλντ, ερωτεύεται τον Αμίν, έναν όμορφο Μαροκινό στρατιώτη που πολεμά στο πλευρό του γαλλικού στρατού. Μετά τον πόλεμο, ακολουθεί τον έρωτά της στο Μαρόκο, όπου αποφασίζουν να ζήσουν στο χωριό του Αμίν. Εκείνος προσπαθεί να κάνει την άγονη και βραχύδη γη της οικογένειάς του να καρπίσει, ενώ η Ματίλντ αναλαμβάνει μόνη της την ανατροφή των παιδιών. Νιώθει όμως τη ζωντάνια της να στερεύει, εξαιτίας της απομόνωσης, της ανέχειας και της δυσπιστίας με την οποία την αντιμετωπίζουν οι ντόπιοι. Είναι για κείνους η ξένη, αισθάνεται να μην ανήκει πουθενά.

Την ίδια στιγμή η κοινωνία βράζει. Η ένταση ανάμεσα στους Μαροκινούς και τους Γάλλους αποικιοκράτες μεγαλώνει, και ο Αμίν νιώθει εγκλωβισμένος στις αντιφάσεις του: νιώθει αλληλεγγύη για τους Μαροκινούς εργάτες αλλά δεν παύει να είναι το αφεντικό τους, τον απωθούν οι Γάλλοι αλλά έχει παντρευτεί Γαλλίδα, είναι περήφανος για την αποφασιστικότητα της γυναίκας του αλλά ταυτόχρονα νιώθει αμήχανος με την άρνησή της να υποταχθεί.

Η διεθνώς αναγνωρισμένη **Leïla Slimani** με το πολυμεταφρασμένο της νέο μυθιστόρημα μας μεταφέρει σε έναν κόσμο που εξεγείρεται, σε μια κοινωνία που αλλάζει. Στήνει την τοιχογραφία μιας ολόκληρης εποχής, μιας ολόκληρης χώρας, όπου όλοι μοιάζουν να ζουν σε μια *χώρα των άλλων* — ιδίως οι γυναίκες που ζουν μονίμως στη χώρα των αντρών. Μιλά για ζητήματα ταυτότητας, φύλου, αλλά πρωτίστως για τη βαθιά ανάγκη του καθενός να ανήκει κάπου.

ISBN:978-618-03-2587-4

9 786180 325874

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 82587